

EDINOST

Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Dopolni naj se pošiljajo na uredništvo. — Neprilagojena pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Kodina. — Lastnik koncesije lista: „Edinost“. — Tisk: tiskarna „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim poročilom, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina: za leto K 3120, pol leta K 1560, tri mesece K 780, za nedeljsko izdajo za celo leto K 620, pol leta K 360.

Posamezne številke po 8 vin., zastarele 10 vin. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Člene, trgovci in obrtniki po 10 vin.; oglaševalci, zahvale, posiljanje, vabilja, oglaševalni zavodi po 80 vin.; oglasit v letni listi do pet vrst K 20.— vsake naslednja vrsta K 2.—. Mali oglas po 6 vin. beseda, najmanj po 80 vin. Oglase sprejema inšeratični oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačila se izključno je upravi „Edinosti“. Plača in toži se v Trstu. Uprava in inšeratični oddelček se nahajata v ul. sv. Frančiška As. št. 20. Poštobeznamilni račun št. 841.852.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRJSKO.
DUNAJ, 25. (Kor.) Uradno se razglasi: 25. marca 1918.

Na zapadu ne morejo nikakršni protinapadi zavestno prodoriti naših zmagovitih vojsk. Drugače nič novega.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 24. zvečer (Wolff). Mogočna borba okoli Bapaume. Boj na črni Le Transloy—Combles — Maurepas. Med Peronne in Hamom smo v napadu na več krajih prekorčili Sommo. Med Sommo in Oise prodirajo v borbi naši zbori. Charney smo vzeli. Plen vojnega materiala je ogromen. Angličani požigajo, umikajo se, francoske kraje in mesta. Z dalekosmičnimi topovi smo obstreljevali trdnjavo Pariz.

BEROLIN, 25. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 25. marca 1918.

Zapadno bojišče. — Bavarski prestolonaslednik Rupprecht je z armadami generala pl. Bellowa (Otona) in von der Marwitz v ogromni borbi pri Bapaume ponovno porazil sovražnika. Do čim so zbori generalov von dem Borne, von Lindquista in Kühneja v srđitih bojih prebili močne nasprotniške postojanke severovzhodno Bapaume, so od vzhoda in jugovzhoda sem čete generalov Grünerta in Staabsa vrgle sovražnika preko Yfresa in Saillyja. Žilavi, po francoskih močeh ojačeni sovražni odpor smo zlomili v srđitih bojih. Novo dovedene divizije z množestvenimi oklopnimi vozovi so se ob cestah, ki vodijo od Bapaume proti Cambrai in Peronne, vrgle proti našim protidrajom četam; niso pa mogle dovesti do odločitve v prid sovražniku. Zvečer so porazene valovile nazaj v zapadni smeri. V nočnih bojih so zmagovalci zavzeli Bapaume. Vroči boji so se vneli za Combles in zapadno ležeče višine. Sovražnika smo vrgli. Anglički konjeniški napadi so razpadli. Stojmo severozapadno Somme sredi bojišča sommske bitke. Nemški prestolonaslednik je z armado generala von Hutierja izšli pred čez Sommo pod Hamom. Njegove zmagovalne čete so se v srđitih bojih povzpelle na višine zapadno Somme. Srđiti protinapadi angleške pehote in konjice so krvavo razpadli. Mesto Nesle je bilo zvečer zavzeto z nasokom. Med Sommo in Oise so čete, ki so prodrele preko Crozatkega prekopa, še pozno zvečer z nasokom zavzele močno zgrajeno in žilavo branjeno postojanko na zapadnem bregu prekopa. V vroči borbi smo Angležce, Francoze in Američane vrgli po nedostopnem ozemlju preko La Neuville in Villuier—Aumonta. Včeraj je se napad nadaljeval. Francoske, v protinapad zastavljene pehote in konjice divizije smo krvavo odbili. V neprestanem zasledovanju sta generala von Conta in von Gayl udarjala za umikajočim se sovražnikom. Zvečer smo zavzeli Guiscard in Chauny. Z dalekosmičnimi topovi smo obstreljevali trdnjavo Pariz. Krvave sovražne izgube so silno težke. Ogromni plen, ki smo z jantji od 21. marca sem, se še ne da prečeti. Ugotovljenih je nad 45.000 ujetnikov, veliko nad 600 topov, tisoče strojnih pušk, ogromne zaloke municije in orodja, živil in obleke. Na flandrijski fronti, vzhodno Reimsa, pred Verdunom in v Loreni se nadaljuje topovski boj. Z drugimi bojišči nič novega.

BEROLIN, 25. zvečer (Wolff). Zvečer hudi boji med Bapaume in Peronne. Vrgli smo tu sovražnika v njegove stare postojanke, ki jih je imel zasedene pred začetkom sommske bitke leta 1916, med Anco in Sommo. Med Sommo in Oise prodirajo naše čete v boji.

Prvi generalni kvartirništer pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 23. (Kor.) Poročilo bolgarskega generalnega štaba: Vzhodno Černe, pri Tarnovi in vzhodno Dobropolja je bil sovražni artiljerijski ogenj od časa do časa živahnejši. Zapadno Vardarja je naša artiljerija napadla grško postojanko pri Ljumlaci. Na več mestih med Vardarjem in Debranskim jezerom je bil topovski ogenj živahnejši. Anglički polkovodni oddelček, ki se je skušal približati našim jarkom, smo razpršili z ognjem. — Dobruška fronta: Premirje.

TURSKO.

CARIGRAD, 23. (Kor.) Palestinska fronta: Zivalno obojestransko delovanje. Artiljerijski ogenj je bil povsod živahen, posebno srđiti pa ob cesti Lubban—Nablus. Sovražnik je skušal zavzeti El Kair, kar se je izšlo v ob težkih izgubah. Sovražnik se je umaknil do južno Selkovača. Sovražni patrolski sunki v okoliš Kefr Malik. — Rudein in se izjavili. Na levem krilu smo pridobili tal in smo zaustavili sovražni protinapad. Naša konjica je vdrila v jerdanski dolini proti jugu. Sovražnikov polkus, da bi se izkrcal na vzhodnem Jordanovem bregu, je bil preprečen. — Mezopotamija: Patrolski spopadi zapadno Diate. Iz Assira in Jemena došle vesti pravilo, da smo si v množestvenih bojih z Angliči ob obali Rdečega morja in pri Adenu priborili lepe uspehe.

PODLISTEK

Slovanska strast.

Roman. Francoski pisatelj Danijel Lesneur.

Hotel je že vtekni prstan v žep, toda hitra Nadjina pripomba mu je pobudila pomisleke. Ta strup je markirale last in brez njegovega dovoljenja bi se ne smelo vzeti prstana niti analizirati. — Dobro, — je dejal kirurg, — počakam, da odzdravi. — Dovolite meni, gospod doktor, da vzamem prstan s seboj. — Tako igrača za žensko! Nikakor ne! Ker se mu je zdelo, da je njegova galantnost že tak trajala predolgo, je poklical usmiljenko. Usmiljenka je pristopila k postelji, Nadja pa, ki bi bila tako neizkonično rada na njenem mestu, je prišla za roko in ji jo obupno stisnila. O, oditi je morala, ne da bi jo bil spoznal, ne da bi mu bila

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Francosko poročilo.

PARIZ, 24. ob 10/30 dop. (Havas). Obstreljevanje Pariza po dalekosmičnem topu, ki iz razdalje nad 100 km strelja na glavno mesto, se je zopet pričelo ob 7 jutraj. Strel sledi v enakih premorih kot včeraj. Doslej je bilo le nekoliko žrtev.

PARIZ, 25. (Havas). Obstreljevanje Pariza po dalekosmičnem topu se je danes zopet pričelo ob 6/50 jutraj.

Angleško poročilo.

LONDON, 24. jutraj. — Tekom noči ni bilo bistvene izpremembe na bojni fronti, dasiravno so se vršili nadaljni boji na več mestih. Naše čete drže črto od Somme do Peronne. Majhne sovražne oddelke, ki so v bližini Parguvja skušali predrči, smo pognali nazaj. Na našem desnem krilu smo bili v stiku s Francozi. Severno Somme pri Peronne vzdržujejo naše čete svoje postojanke, ko so bile tekom prvih nočnih ur odbile več napadov na raznih delih te fronte. Težki napadi se še pričakujejo.

LONDON, 24. zvečer. — Novi zelo močni napadi so se večkrat razvili na vsej bojni fronti in so se nadaljevali ves dan. Južno Peronne se je sovražnik po težkih bojih posrečilo, da je prekorčal Sommo na nekih točkah, ki se sporoče pozneje. Severno Peronne so bili sovražni napadi s skrajno silovitostjo naperjeni proti fortifitski črti. Naše čete so se v tem odseku bojne fronte umeknile v nove postojanke. Dalje proti severu smo ponovne, z močnimi krđeli izvajane napade sovražne pehote odbili ob težkih sovražnih izgubah.

LONDON, 24. (Reuter.) Uradno angleško poročilo javlja, da je bilo v soboto sestrjenih 54 sovražnih letal.

Francoska mnenja o bojih na zapadni fronti.

BERN, 24. (Kor.) Francoski listi javljajo s fronte, da sovražni artiljerijski ogenj razorava vso francosko fronto. Vojaške oblasti so zaukazale, da naj se, kolikor mogoče civilno prebivalstvo odpravi iz Verduna. Sovražna artiljerija da deluje s tako močjo, da so prve črte v gostem črno-rumenem dimu, kar zelo otežuje protitkrepe.

BERN, 24. (Kor.) Nemška taktika je večini francoskega časnopisja uganaka. »Excelsior« meni, da Nemci zasledujejo taktiko, kot so jo pred Verdunom, ki je tedaj Nemce stala tako drago. »Matina« smatra za mogoče, da se poizkusi tudi mogočnega sunek proti Calaisu tudi na severu na belgijski fronti. »L'Homme libre« izjavlja, da bodo Nemci krepili po vsej zapadni fronti, tuptam tudi vblili vanjo kako bunko, toda mi bomo pazili in naši vojniki bodo stražili. V »Humanité« zahteva Renaudel, da zbornica v sedanjem resnem položaju ne sme imeti dolgih počitnic. Parlament bi znal biti prisiljen, da od dne do dne sklene važne sklepe.

Ukropi proti obstreljevanju Pariza.

PARIZ, 24. (Havas.) Vlada je odredila, da morajo v slučaju obstreljevanja Pariza po dalekosmičnih topovih javna uprava in javne oblasti poslovati normalno. Železniški, podzemski železniški in tramvajski promet se mora vzdrževati. Prebivalstvo pa se bo opozarjalo na nevarnost z bobnanjem in drugimi signali. Zbiranje prebivalstva po ulicah in javnih krajih je prepovedano.

Odklone: »Ja nemških vojskovođil.

BEROLIN, 24. (Kor.) Nemški cesar je danes na poveljevališču vrhovnega armadnega vodstva na Francoskem izročil vojnemu maršalu Hindenburgu železni križec z zlatimi žarki, najvišji razred železnega križca, ki ga je doslej dobil samo knez Blicher, general Ludendorff pa veliki križec železnega križca.

DOGODKI NA MORJU.

BEROLIN, 25. (Kor.) Wolffov urad javlja: Na severnem bojišču je bilo potopljenih 18.000 brutoregistrskih ton sovražne ladijske prostornine.

MIROVNA POGAJANJA Z ROMUNSKO.

DUNAJ, 24. (Kor.) Pogajanja med zavezniški ter med zavezniški in Romunsko se nadaljujejo zadovoljivo. Ugotavljati se more bistveno zblizanje v še nepojasnjenih vprašanjih.

POLETNI ČAS.

DUNAJ, 25. (Kor.) Z vladno naredbo so 1. aprila določeni pričetek poletnega časa v Avstriji prelega na 15. aprila, konec pa od 29. septembra na 16. septembra.

Amnestija za vojaške osebe.

DUNAJ, 24. (Kor.) »Wiener Zeitung« objavlja: Cesar je z Najvišjim odlokom, izdanim 15. marca t. l., povodom srečnega poroda svojega najmlajšega sina izdal amnestijo za vojaške osebe.

Avtonomija in nje pomembnost za Avstro-Ogrsko.

V.

Poleg demokratično-federalistične Rusije je absolutistično-Avstro-Ogrska nemožna in tudi ni potrebna. V bodoče bodo avstrijske države na volji svojih narodov! Kazalec zgodovine kaže na samo-

določbo narodov! Ta pride tako gotovo kakor demokracizacija osrednjih vlasti. Vsi pomisleki, mari ni demokratična vladna metoda primerljiva, nego demokracija nemisleče mase, slepo drveča za gesli, so prazni in brezpredmetni. Razvoj držav se ne vrši po navedenih pravilih, ampak po težkih danih moči, četudi je te odklanjati z državno-filozofičnega stališča. Če je v osrednjih vlastih militarna moč pretežna, pa se na drugi strani ne da oporekati, da je pri nasprotnih državah bolj politično vodstvo. Vredline misli demokracije in samodoločbe — četudi vržene v svet iz sebičnih namenov — so potegnile svoje kroge preko vsega sveta.

V Avstriji je bilo pridržano mlademu cesarju Karlu, da je kot prvi Habsburčan v prestolnem govoru izgovoril besedo o demokraciji. In glejte: cesarski dvorec se ni podrl radi tega! In ob zadnji stavki niže-avstrijskega delavstva si vlada Seidlerjeva ni vedela pomagati drugače, nego da je obljubila demokracizacijo občinske uprave. V Avstriji pa demokracizacija ni možna brez avtonomije! Ne le zato, ker prava demokracija vidi svoje lastne in pravice vsega naroda navezane na enake pravice drugih, marveč tudi zato, ker je ureditev spornih narodnih vprašanj predpogoj za razvoj demokracije! Čim je torej demokracizacija zahteva časa, potem se tudi avtonomija narodov ne da več zadržati. Modra politika se torej ne bo upirala neodklonljivi usodi, marveč jo bo pospeševala in si s tem zagotovi neprecenljivo moralno pretežilo pri udeleženi.

Navadno oporekajo z nemške strani, da bi se z avtonomijo odkrili nemško-nacionalne politike moči v državi. Odklanjati da jo je torej v interesu nemstva Evrope. To oporekanje izhaja iz doktrinskega razumevanja o državi, vzeteja iz liberalnega časa. Ne pomislijo pa, da se ustavne oblike države morajo prilagajati vsakokratnim razmeram časov, ako nedejo, da jih razvoj porušil. Pri tem pa je povsem kriva demnava, da je avtonomija v nasprotju z narodno politiko. Nasprotno: jo še le omogoča in bi utrdila položaj Nemcev v državi. Odkrili bi se sicer sklicevanja na neko le dozdnevno moč, zato pa bi uveljavljali težisce v resnici danih gospodarskih in kulturnih sil nemstva v Avstriji. Ni tista nemško-avstrijska politika nacionalno majhna, ki se žrtvuje za državo in se mora vendar pod pritiskom nemških narodov odrekati kosa za kosom, marveč tista, ki s pripoznavanjem narodnih potreb vseh plemen varuje in ujedinjuje tudi svojo lastno narodnost. Cesar potrebuje Avstrijo, nikakor ni kaka centralistična ustava ob zanikanju njenih narodov, ampak pripoznavanje teh poslednjih s centralno upravo le tisti stvari, ki so vsem skupne. Kateri predmeti so to v posameznem, je več ali manj postranska stvar. Mnogo važneje je, da se ustvari podlaga za zagotovitev obstanka države, zgrajene na zavestni volji narodov!

V nadaljnjih izjavahjnih stavlja dr. Lodgmann vprašanje: ali se Nemci z avtonomijo ne odrečejo pomembnosti drugih narodov? Res je, da v Avstriji ureditev razmer v smislu avtonomije ni možna brez narodnih omejitvev in izgub; ali, to velja v isti meri za vse narode. Načeln nasilnih angliški po narodnem usvajanju drugoplemenskih duš in ozemelj se morajo odpovedati vsi, ako naj pride država do mira. Ali ta izguba je le navidezna, kajti v resnici že davno ne more več biti govora o izdatni nasilni asimilaciji ob sedanjih narodnih samozavesti. Razširjenje po prirastku drugorodcev se navadno številno precejšnje, obenem pa je to zelo dvomljiva pridobitev v plemenskem pogledu, kajti ravno najbolj elementi se upirajo asimilaciji. Resnična narodna pridobitev bi bila le tedaj, če bi imelo kako plemo toliko moči, da bi drugo plemo letobilo, pregnalo ali pokupilo. V Avstriji pa ni porabno nobeno teh sredstev. Opuštev nevdržljivih postojank ne pomenja nikakega slabljenja narodnosti, marveč razširja politično moč.

Z razcepitvijo monarhije v dve dualistični polovici je bilo izročenih Ogrski 2 milijona Nemcev. To je izguba, s katero ne bi bila morebitna izguba posameznih vasi ali mest v Avstriji v nikakem razmerju. Vendar se je razcepitev izvršila in vkljub platonskim zagotovilom Ograv, da bodo ogrske Nemce štili in pospeševali, nimalo Nemci Avstrije niti najmanjca vpliva na madjarsko politiko v tej smeri. In njihovo zavezništvo z Madjari zabranjuje Nemcem, da bi nastopili proti nasilni madjarski politiki.

Razne politične vesti.

70letnica imenovanja barona Jelačića banom Hrvatske. Dne 23. marca 1848. je bil baron Jelačić imenovan banom Hrvatske. Istega dne so se sešli na Dunaju Ivan Kukuljević, Ljudevit Gal, baron Ambroz Vrančani in Metel Ožgović na posvetovanje, koga naj bi cesarju in kralju Ferdinandu V. predložili za bana Hrvatske. Po posredovanju nadvojvode Ivana je bil Jelačić imenovan za bana. Dekret mu je došel na Lekeniku. Tedaj je izročil Kukuljević v imenu deputacije 400 oseb petičijo, ki je vsebovala naslednje zahteve hrvatskega naroda: 1. Ujedinjenje hrvatskih ozemelj; 2. odgo-

vorno vladu; 3. letno saborsko zasedanje; 4. odpravo vojaške granice; 5. hrvatski jezik pri službi božji; 6. hrvatsko vojsko.

»Naši prijatelji«. Pod tem naslovom je priobčila te dni »Arbeiter Zeitung« članek, vsebujoč za našo diplomacijo vrsto grenkih resnic. Dunajski list je privedel nekako revijo naših prijateljev v raznih deželah, zapletenih v sedanjih krvavih vrtinec. Začenja z Romunsko. Kdo je hotel to vojno? Kmečke mase gotovo ne. Hoteli so jo občinsti, presiti bojarji, zemljiški velikaši. Romunska je sedaj poražena. Na kom naj se masčuje osrednji vlasti? Kdo je sedaj naš prijatelj? Ravno kar imenovani novi ministrski predsednik Marghiloman, zastopnik razreda istih bojarjev kot prejšnji Bratianu, ki je silil v vojno. Razlika je le ta, da prvi zastopa bolj konservativno strujo med bojarji, drugi pa bolj liberalno. Ne eden ne drugi pa nista zastopnika — ljudstva! — Na Finskem so naši prijatelji »belle«, to je: švedski razred gospodov, ki se sedaj krvavo bori proti kmetom in delavcem. Na Švedskem so naši prijatelji strogo konservativni, visokoaristokratski aktivisti, nasprotniki delavcev in meščanstva. V Kurukski, Livoniji in Estonski so naši zavezniški baltički baroni. Letonski in estonski kmetje ne goje simpatije do nas. Na Poljskem so magiatke, ki se sedaj tresejo za svoja posestva in ki iščejo naše pomoči proti boljševizmu. Ali nam to pridobi simpatije pri kmetih in delavcih — pri ljudstvu? Na Španskem so naši prijatelji najstrožji konservativci; liberalni in demokratski sloji se nagibajo k antanti. Kakor vidimo, smo povsod s silami — minolosti. Zato so ljudske glasti, ki stopajo na plan, proti nam. Ni posebno modro, ali to je že naša usoda, da vedno držimo z minolostjo proti bodočnosti! Romunski zgleđ — tako zaključuje »Arbeiter Zeitung« — potrja splošno pravilo. Ni znano še, kaj zahtevamo od Romunske. Ali, kolikor se čuje o tem, je čudno in vznemirljivo. Grof Czernin da si jako širokosrčno tolači »mir brez aneksis in brez političnega in gospodarskega nasilja«; zahteva znamenite »korekture meja«. Bojarji so pognali romunski padro v vojno; kaznovani pa ne bodo ti veliki spodje, ampak nedolžno romunsko ljudstvo. Bojarjem je zagotovljeno nadaljnje gospodstvo — saj je ta naš prijatelj! Ali, romunsko ljudstvo hočemo užaliti do živega s tem, da je odrežemo od morja, da mu odvzamemo ozemlje na vzhod Bolgarski, na zapad nam v prilog. Tak mir nam ne pridobi prijateljstva romunskega naroda! Nič ne deli Mi računamo na prijateljstvo Marghilomana! — Ta izjavljanja v dunajskem listu se dotikajo starih tradicionalnega zla — grehov naše diplomacije. Grehov, ki so donesli monarhiji že toliko neizmernih škod. Koliko analogij kaže sedanjí slučaj z Romunsko v zgodovini naše balkanske politike. Naša diplomacija ni znala nikoli računati z narodi in njihovo voljo, marveč je vedno menila, da je že najsilnejše rešila svojo nalogo, če si je pridobila »prijateljstvo« kakakega podednega monarha. In če je bil to obsovažen v narodu — tem zadovoljeval. Tako smo imeli svojačasno v Srbiji najboljšega prijatelja v nesrečnem Milanu, v Bolgarski pa v nasilniku Stambulovu. Ob sta zvršila pretrgalčino. Milana je narod pogol iz dežele, da se je moral potem klatiti po Evropi do svoje smrti. Stambulova pa je narod pobil na ulici do smrti. Ali tudi to grenko izkustvo ni izmordilo naše diplomacije in je ni privedlo do izpoznanja, da bi se trudila, da bi razumevala čustvovanje narodov in je pridobivala za koristi monarhije. Kako tudi? Saj je znano, da osebe našega poslanstva v Beogradu še neposredno pred sedanjjo vojno — torej v najkritičnejših časih, ko so sedanjí strašni dogodki že metali svoje sence na evropsko pozorišče — niti jezika naroda ni poznal! S tem je tudi povedano, da ni imelo in tudi ni moglo imeti nikakih stikov s širokimi plastmi javnosti, z življenjem naroda. Le tako je moglo priti do tistih senzacij na prošlemu Friedlunckovem procesu. Mnogo so grešila naša diplomatska zastopstva. In preobrata na bolje ne bo tako dolgo, dokler se bodo naši zastopniki v inozemstvu jemali iz ozkega kroga izvoljencev in se ne bodo zajemali iz velikega rezervoarja širokih plasti, kjer je — to smelo trdimo — več talentov ne le razumno, ampak tudi absolutno. Sele potem, ko bodo interese monarhije v inozemstvu zastopali ljudje, ki bodo znali proučevati dušo narodov in seznanjati se z njihovimi čustvovanji in stremeljnji, bomo imeli v tujih deželah prijateljev, od katerih prijateljstva bo imela monarhija korist. Vsak resnično vdan član te monarhije mora le želiti, da bi se stari grehi ne ponovili sedaj ne v Romunski, ne v Poljski, ne v Finski, ne v Kurukski itd. V narodih potrebujemo prijatelje!

»Naši prijatelji«. Pod tem naslovom je priobčila te dni »Arbeiter Zeitung« članek, vsebujoč za našo diplomacijo vrsto grenkih resnic. Dunajski list je privedel nekako revijo naših prijateljev v raznih deželah, zapletenih v sedanjih krvavih vrtinec. Začenja z Romunsko. Kdo je hotel to vojno? Kmečke mase gotovo ne. Hoteli so jo občinsti, presiti bojarji, zemljiški velikaši. Romunska je sedaj poražena. Na kom naj se masčuje osrednji vlasti? Kdo je sedaj naš prijatelj? Ravno kar imenovani novi ministrski predsednik Marghiloman, zastopnik razreda istih bojarjev kot prejšnji Bratianu, ki je silil v vojno. Razlika je le ta, da prvi zastopa bolj konservativno strujo med bojarji, drugi pa bolj liberalno. Ne eden ne drugi pa nista zastopnika — ljudstva! — Na Finskem so naši prijatelji »belle«, to je: švedski razred gospodov, ki se sedaj krvavo bori proti kmetom in delavcem. Na Švedskem so naši prijatelji strogo konservativni, visokoaristokratski aktivisti, nasprotniki delavcev in meščanstva. V Kurukski, Livoniji in Estonski so naši zavezniški baltički baroni. Letonski in estonski kmetje ne goje simpatije do nas. Na Poljskem so magiatke, ki se sedaj tresejo za svoja posestva in ki iščejo naše pomoči proti boljševizmu. Ali nam to pridobi simpatije pri kmetih in delavcih — pri ljudstvu? Na Španskem so naši prijatelji najstrožji konservativci; liberalni in demokratski sloji se nagibajo k antanti. Kakor vidimo, smo povsod s silami — minolosti. Zato so ljudske glasti, ki stopajo na plan, proti nam. Ni posebno modro, ali to je že naša usoda, da vedno držimo z minolostjo proti bodočnosti! Romunski zgleđ — tako zaključuje »Arbeiter Zeitung« — potrja splošno pravilo. Ni znano še, kaj zahtevamo od Romunske. Ali, kolikor se čuje o tem, je čudno in vznemirljivo. Grof Czernin da si jako širokosrčno tolači »mir brez aneksis in brez političnega in gospodarskega nasilja«; zahteva znamenite »korekture meja«. Bojarji so pognali romunski padro v vojno; kaznovani pa ne bodo ti veliki spodje, ampak nedolžno romunsko ljudstvo. Bojarjem je zagotovljeno nadaljnje gospodstvo — saj je ta naš prijatelj! Ali, romunsko ljudstvo hočemo užaliti do živega s tem, da je odrežemo od morja, da mu odvzamemo ozemlje na vzhod Bolgarski, na zapad nam v prilog. Tak mir nam ne pridobi prijateljstva romunskega naroda! Nič ne deli Mi računamo na prijateljstvo Marghilomana! — Ta izjavljanja v dunajskem listu se dotikajo starih tradicionalnega zla — grehov naše diplomacije. Grehov, ki so donesli monarhiji že toliko neizmernih škod. Koliko analogij kaže sedanjí slučaj z Romunsko v zgodovini naše balkanske politike. Naša diplomacija ni znala nikoli računati z narodi in njihovo voljo, marveč je vedno menila, da je že najsilnejše rešila svojo nalogo, če si je pridobila »prijateljstvo« kakakega podednega monarha. In če je bil to obsovažen v narodu — tem zadovoljeval. Tako smo imeli svojačasno v Srbiji najboljšega prijatelja v nesrečnem Milanu, v Bolgarski pa v nasilniku Stambulovu. Ob sta zvršila pretrgalčino. Milana je narod pogol iz dežele, da se je moral potem klatiti po Evropi do svoje smrti. Stambulova pa je narod pobil na ulici do smrti. Ali tudi to grenko izkustvo ni izmordilo naše diplomacije in je ni privedlo do izpoznanja, da bi se trudila, da bi razumevala čustvovanje narodov in je pridobivala za koristi monarhije. Kako tudi? Saj je znano, da osebe našega poslanstva v Beogradu še neposredno pred sedanjjo vojno — torej v najkritičnejših časih, ko so sedanjí strašni dogodki že metali svoje sence na evropsko pozorišče — niti jezika naroda ni poznal! S tem je tudi povedano, da ni imelo in tudi ni moglo imeti nikakih stikov s širokimi plastmi javnosti, z življenjem naroda. Le tako je moglo priti do tistih senzacij na prošlemu Friedlunckovem procesu. Mnogo so grešila naša diplomatska zastopstva. In preobrata na bolje ne bo tako dolgo, dokler se bodo naši zastopniki v inozemstvu jemali iz ozkega kroga izvoljencev in se ne bodo zajemali iz velikega rezervoarja širokih plasti, kjer je — to smelo trdimo — več talentov ne le razumno, ampak tudi absolutno. Sele potem, ko bodo interese monarhije v inozemstvu zastopali ljudje, ki bodo znali proučevati dušo narodov in seznanjati se z njihovimi čustvovanji in stremeljnji, bomo imeli v tujih deželah prijateljev, od katerih prijateljstva bo imela monarhija korist. Vsak resnično vdan član te monarhije mora le želiti, da bi se stari grehi ne ponovili sedaj ne v Romunski, ne v Poljski, ne v Finski, ne v Kurukski itd. V narodih potrebujemo prijatelje!

Dne 11. in 12. marca so se sešli v Trstu v ustanovno sejo člani upravnega sveta istrskega urada za nabavljanja živeža. Poprej nego so prešli k formalnemu konstituiranju na podlagi se priobčenega statuta, je predsednik istrske deželne upravne komisije obrazložil, da je na sestanku istrskih občin v Kozlini izvoljeni odbor po danem mu nalogu storil pri osrednjih uradih na Dunaju in kompetentnih fakultetah v Trstu vse možno, da bi dosegel separacijo aprovizacije Istre od deželne aprovizacijske komisije v Trstu. Predsednik je sporočil, da so težkoče, na katere naleta razdeljevanje aprovizacije — da si so bile na Dunaju in v Trstu dane obljube, da bodo podpirali zaželeno separacijo — jako velike in skoro ne premagljive; in da so osrednji uradi pred kratkim časom izjavili, da določanje kontingentov mletiv in žit na Dunaju in kompetentnih fakultetah v Trstu vse možno, da bi dosegel separacijo aprovizacije Istre od deželne aprovizacijske komisije v Trstu. Predsednik je sporočil, da so težkoče, na katere naleta razdeljevanje aprovizacije — da si so bile na Dunaju in v Trstu dane obljube, da bodo podpirali zaželeno separacijo — jako velike in skoro ne premagljive; in da so osrednji uradi pred kratkim časom izjavili, da določanje kontingentov mletiv in žit na Dunaju in kompetentnih fakultetah v Trstu vse možno, da bi dosegel separacijo aprovizacije Istre od deželne aprovizacijske komisije v Trstu.

Na aprovizacijo Istre.

Dne 11. in 12. marca so se sešli v Trstu v ustanovno sejo člani upravnega sveta istrskega urada za nabavljanja živeža. Poprej nego so prešli k formalnemu konstituiranju na podlagi se priobčenega statuta, je predsednik istrske deželne upravne komisije obrazložil, da je na sestanku istrskih občin v Kozlini izvoljeni odbor po danem mu nalogu storil pri osrednjih uradih na Dunaju in kompetentnih fakultetah v Trstu vse možno, da bi dosegel separacijo aprovizacije Istre od deželne aprovizacijske komisije v Trstu. Predsednik je sporočil, da so težkoče, na katere naleta razdeljevanje aprovizacije — da si so bile na Dunaju in v Trstu dane obljube, da bodo podpirali zaželeno separacijo — jako velike in skoro ne premagljive; in da so osrednji uradi pred kratkim časom izjavili, da določanje kontingentov mletiv in žit na Dunaju in kompetentnih fakultetah v Trstu vse možno, da bi dosegel separacijo aprovizacije Istre od deželne aprovizacijske komisije v Trstu.

tev istrskega urada za promet z živilo. Končno, da bi določitev in izročitev svote rezervnega zaklada, ki naj bi se oddala Istri, zahtevala jako dolgega in utrudljivega dela, tako, da se sedaj ne more misliti na izročitev omenjenega dela kapitala.

Vzemi v obzir vse te težave, je predlagal predsednik, naj se odneha od zahtev po separaciji aprovizacije Istre od aprovizacijske komisije v Trstu, ter naj se sklene, da istrski nabavni urad omeji svoje delo ter da tudi nadalje — kakor dosedaj — nabavlja za Istru nekontingentirano in necentralizirano živila, s katerimi se more svobodno trgovati.

En del navzočih se je pridružil mnenju predsednika, izjavljajoč, da ustanovitev posebne aprovizacijske komisije za Istru nima smisla, dokler se popolnoma ne razpolaga s svojim kontingentom mletiv in, s svojo letino zelenjadi, sadja in sočivja, z lastno slamo in senom in z domačo živilo, in če se ne razpolaga s svoto rezervnega kapitala aprovizacijske komisije v Trstu, iznašajočega 2-3 milijona kron.

Samostalni nove istrske aprovizacijske komisije da bi obstojala samo na papirju; odgovornost za tok poslov napram prebivalstvu pa bi padla popolnoma na to novo institucijo, čeprav bi dispozicija o razdeljevanju in nakazovanju vseh živil ostala v rokah drugih faktorjev.

Velika večina navzočih se je izjavila proti temu predlogu ter je bil imenovan ožji odbor, ki naj gre k njegov preizkušnosti, g. namestniku in ga zaprosi, naj pri osrednjih uradih na Dunaju vztraja pri tem, da bo dekretirana popolna separacija aprovizacije Istre od aprovizacijske komisije v Trstu ter da se na Dunaju ustanovi za Istru posebna podružnica centralnega urada za promet z žitom. Ker je g. namestnik obljubil odboru, da podpre prošnjo, predloženo po ožjem odboru, je sklenila večina navzočih članov, da se ne razpravlja dalje o predlogu predsednikovem, dokler ne pride od strani centrale odgovor na novo prošnjo za popolno razdelitev aprovizacije. Ako bo ta odgovor neugoden, ali, ako ne pride tekom določenega terminu, se vzame predlog . predsednika . zopet, v pretres.

Prinobmo, storjeno od strani centrale za promet z žitom, da Istra ne bi mogla zmeti žita v svojem mlinu, je nabavni urad odbil, izjavivši, da razpolaga s primernimi mlinariji.

Izvolila sta se dva odbora, katerih eden ima natančno proučiti možnost organizacije istrskega urada za promet z zelenjadjjo, sadjem in sočivjem, drugi pa naj se bavi z organizacijo urada za promet s slamo in senom. Nadalje se je naložilo izvrševati, naj pri centralah pospeši rešitev prošnje deželne upravne komisije za ustanovitev urada za promet z živilo.

Na predlog predsednika je bilo sklenjeno
